

Diarienummer: SN-2023/262

Handläggare: Fredrik Linde, kvalitets- och utvecklingschef

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Beredning av motion 2023:12 från Socialdemokraterna – Fria arbetsskor för personalen i äldreomsorgen

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning av ärendet

Motionen 2023:12 från Socialdemokraterna – Fria arbetsskor för personalen i äldreomsorgen anmäldes på kommunfullmäktiges sammanträde den 28 september 2023. Ärendet remitterades till socialnämnden för beredning den 6 november 2023. Förvaltningen har bedömt vad beslutet att införa arbetsskor inom äldreomsorgen har för konsekvenser. Förvaltningen har berett frågan som en permanent lösning med arbetsskor, vilken utformning införandet lämpligen skulle ha, samt bedömt hur införandet skulle påverka arbetsmiljön utifrån Arbetsmiljöverkets utredning.

Mot bakgrund av Arbetsmiljöverkets bedömning att arbetsskor inom äldreomsorgen inte är att betrakta som en lämplig skyddsåtgärd för att avhjälpa belastningsskador, samt att det skulle försämra den ekonomiska prognosen och en påverkan på planeringsramarna, föreslår förvaltningen att motionen avslås.

Ärendets uppkomst och historik

Motionen 2023:12 Fria arbetsskor för personalen i äldreomsorgen anmäldes från Socialdemokraterna på kommunfullmäktiges sammanträde den 28 september 2023. Ärendet remitterades till socialnämnden för beredning den 6 november 2023. Ärendet har beretts av vård- och omsorgskontoret och arbetet har letts av kvalitets- och utvecklingschef.

Rättslig utredning

Lagstöd

Rätten till arbetsskor regleras i arbetsmiljölagen (1977:1160) och förtydligas genom Arbetsmiljöverkets föreskrift Användning av personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3). Det regleras även i EU:s direktiv om personlig skyddsutrustning på arbetsplatsen (direktiv 89/656/EEG; tredje särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG; EGT L 393, 30.12.1989).

Reglerna kring medarbetares förmåner regleras i inkomstskattelag (1999:1229) kap 11 §8 Varor och tjänster av begränsat värde och §9 Kläder.

Konsekvensbeskrivningar

Förvaltningen har bedömt vilka konsekvenser beslutet att införa arbetsskor inom äldreomsorgen har. Förvaltningen har berett frågan som en permanent lösning med arbetsskor och inte en intervention vid ett enstaka tillfälle. Detta eftersom förvaltningen bedömer det som kontraproduktivt att bistå med skor en gång, som personal potentiellt skulle fortsätta använda även efter rekommenderad livslängd för produkten, om skon inte byts ut. Förvaltningen bedömer att de skor som används inom äldreomsorgen inbegriper både sommar- och vinterskor för de medarbetare som arbetar i ordinärt boende, samt inomhusskor för personal i särskilt boende.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut ger inga ekonomiska konsekvenser. Förslaget avsåg införande under förutsättning att överskott för budgetåret 2023 kunde användas för införandet av arbetsskor. Prognosen för verksamhetsåret 2024 ger inte ett överskott. Antagen budget för 2024 har inte avsatta medel för införande av arbetsskor och ingår inte i planeringsramarna för 2025.

Förvaltningen har emellertid bedömt vad införande av arbetsskor inom äldreomsorgen skulle kunna kosta för den berörda personalgruppen¹. exklusive hantering av skor på arbetsplatsen. Den initiala kostnaden för första inköp bedöms till cirka 150.000 kronor för tillsvidare- och visstidsanställd personal. Förvaltningen bedömer att införande därefter skulle kosta drygt 70.000 kronor per år, för förnyande av skorna över tid. Om även timvikarier inom äldreomsorgen skulle erbjudas arbetsskor utifrån exempelvis arbetstidsomfattning under innevarande år skulle kostnaden bli högre.

Konsekvenser om beslutet inte tas

Bifall på motionen skulle resultera i en försämrad ekonomisk prognos för 2024 samt en påverkan på planeringsramarna för 2025 och framåt.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Samlad bedömning

Nedan följer förvaltningens beredning av ärendet samt en samlad bedömning av motionens förslag.

Förmånsbeskattning för arbetsskor

Frågan om huruvida arbetsskor ska förmånsbeskattas eller inte har behandlats bland annat i Skatteverkets rättsliga vägledning för förmånsbeskattning. I korthet gäller följande:

- Skorna ska tillhandahållas av arbetsgivaren för att användas i tjänsten.
- De ska vara obligatoriska att använda i arbetet.

---

¹Bedömningen görs utifrån vilka personalgrupper som har brukar- och patientkontakt inom äldreomsorgen (undersköterskor, vårdbiträde, sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter). Beräkningen har gjorts utifrån 2024 års personalsiffror för verksamheter i Knivsta kommuns regi, således inte för personal hos privata utförare, för inhyrd personal eller beredskapspersonal. Visstidsanställda med en tjänstgöringsgrad om lägre än 50% och timvikarier utan anställningsgrad har exkluderats. Personalomsättning har inte tagits i beaktande. I den ekonomiska beräkningen har utomhusskor en beräknad livslängd på 2 år och för inomhusskor 3 år.

- De måste tydligt särskilja sig från privata plagg så att de inte kan nyttjas på fritiden, till exempel genom att arbetsgivarens logotyp syns tydligt.
- Skorna ska vara anpassade för tjänsten och vara enhetliga för en viss personalkategori eller ha någon annan "särskild egenskap".

Förvaltningen bedömer att för att införande av arbetsskor ska kunna genomföras och utan att medarbetare ska förmånsbeskattas, är upphandling av avsedda arbetsskor för personalgruppen det lämpliga alternativet. De skor som används inom äldreomsorgen idag har inte några särskilda egenskaper enligt ovan och kan i övrigt inte på ett tydligt sätt särskiljas från att nyttjas på fritiden. Vidare bedömer förvaltningen att om arbetsskor ska tillhandahållas bör de förvaras på arbetsplatsen, samt rengöras på arbetsplatsen. Detta kräver en hantering i likhet med de arbetskläder som används i verksamheterna.

Arbetsskor för att förebygga förslitningsskador

Arbetsmiljöverket har på uppdrag av regeringen i utredning 2022/034003 bland annat utrett om arbetsskor som förebygger förslitningsskador kan kategoriseras som skyddsskor. Arbetsmiljöverkets bedömning är att de inte kan det. Utredningen påvisar vidare att långvarigt stående och gående är vanligt förekommande inom flera kvinnodominerade yrkesgrupper och innebär en risk för belastningsbesvär i rygg, höfter, knän, ben och fötter, särskilt om underlaget är hårt. Man framhåller att flera faktorer bidrar till risken och att riskerna i första hand ska undanröjas genom generella och kollektiva åtgärder såsom hur arbetet är organiserat och utformningen av arbetslokaler. Arbetsmiljöverkets rekommendation är att personlig skyddsutrustning endast ska användas om risken inte kan undvikas eller begränsas tillräckligt mycket genom allmänna tekniska skyddsåtgärder eller arbetsorganisatoriska åtgärder. Utredningen vidhåller också att skador i varierande grad kan vara orsakade av eller förvärrats av andra risker i arbetsmiljön än det långvariga ståendet och gåendet.

En ytterligare aspekt att ta i beaktande är att vård- och omsorgskontoret även har andra verksamheter och yrkeskategorier där medarbetare står och går mycket. Att selektivt ge en specifik kategori av medarbetare arbetsskor bedömer förvaltningen därför som otillbörligt.

Mot bakgrund av Arbetsmiljöverkets bedömning att arbetsskor inom äldreomsorgen inte är en rekommenderad skyddsåtgärd för att avhjälpa belastningsskador, samt att införandet skulle försämra den ekonomiska prognosen och planeringen, föreslår förvaltningen att motionen avslås.

Underlag för beslut och beslutsexpediering

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 24-08-08

Beslutet skickas till

Akten

Kommunstyrelsen

Catrin Josephson
Socialchef

Barnchecklista inför beslut

Alla under 18 år är att betrakta som barn.

1. Påverkar beslutet barn?

Ja   Nej

2. Hur har barns bästa beaktats?

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja

Nej

Inte aktuellt. Beslutet rör inte en övergripande flerårig plan eller ett flerårigt styrdokument.